

Sammendrag:

Reiser i unike landskaper

Opplevelser og vurderinger av nasjonale turistveger

Denne rapporten beskriver og analyserer opplevelser og vurderinger av norske turistveger, med utgangspunkt i intervjuundersøkelser sommeren 2005 på sju strekninger, som enten var etablert eller nominert som nasjonale turistveger: Valdresflye, Sognefjellsvegen, Geiranger/Trollstigen, Helgeland nord, Lofoten, Senja og Varanger. Studien omfatter vegfarende som var på fritidsreise med bil eller motorsykkel/moped og som ikke var bosatt langs eller like i nærheten av strekningen. Datainnsamlingen foregikk på utvalgte dager i to perioder mellom 26. juni og 10. august. Hovedhensikten med undersøkelsen er å medvirke til en forbedret kunnskapsplattform for utvikling av nasjonale turistveger i Norge.

Interessant landskap, flott utsikt fra vegen og spesielle naturattraksjoner pekte seg ut som de mest framtreddende reisemotivene. Interessant landskap var svært viktig for flertallet av trafikantene på de fleste strekningene, mens flott utsikt ble framhevet som svært viktig av rundt halvparten. Fine steder for piknik/rast ble understreket av vel en femdel av de besøkende på flere av strekningene.

Det er til dels betydelige ulikheter mellom turistvegene med hensyn til hvorfor trafikantene hadde stoppet underveis. De mest framtreddende grunnene til å stoppe var at man ville se på utsikten og forevige det man så. Mellom 72 og 93 prosent av trafikantene hadde stoppet på grunn av utsikten, mens mellom 58 og 86 prosent av turistene hadde kjørt til side for å fotografere. Det var også ganske store andeler på mellom 40 og 67 prosent som hadde stoppet for rast/piknik. Videre hadde mellom 29 og 53 prosent besøkt serveringssted langs strekningen. Andeler på mellom 29 og 62 prosent hadde gått en kortere tur ved vegen, mens mellom 14 og 46 prosent av vekturistene hadde gått en lengre tur (mer enn 20 minutter). Mellom tre og 10 prosent av de vegfarende på strekningene i Sør-Norge hadde fisket, mens det samme gjaldt mellom 25 og 39 prosent av trafikantene på vegene i Nord-Norge.

På Sognefjellet, Geiranger/Trollstigen, Helgeland og i Lofoten var rundt halvparten av trafikantene bosatt i Norge. På Valdresflye og Senja var rundt sju av 10 besøkende norske, mens bare hver fjerde besøkende i Varanger var norsk. På alle vegene utenom Valdresflye hadde et flertall av turistene overnattet langs eller i nærheten av strekningen.

Gjennomsnittsalderen til dem som besvarte spørreskjemaet var 48 år. Det var ganske store variasjoner mellom strekningene med hensyn til hva slags kjøretøy som ble benyttet: Mellom 61 og 89 prosent av de intervjuede brukte personbil, mens mellom seks og 25 prosent anvendte bobil. Andeler på mellom tre og 14 prosent kjørte bil med campingvogn, mens mellom én og sju prosent av reisefølgene tok seg fram med motorsykkel eller moped. Gjennomsnittlig var det 2,6 per-

soner i hvert kjøretøy. Andelen av reisefølgene som omfattet barn under 15 år, varierte mellom 20 og 25 prosent.

Med unntak for Varanger var over halvparten av de utenlandske trafikantene på sitt første besøk på den aktuelle strekningen. Blant norske vegfarende var det relativt mange førstegangsbesøkende på Helgeland og i Varanger.

De viktigste informasjonskildene for beslutningen om å besøke den aktuelle turistvegen var egen erfaring fra tidligere besøk i området, beretninger fra bekjente og/eller familie samt reisehåndbøker. Egen erfaring var viktigst for besøkende på Valdresflye, Senja og Sognefjellet, mens dette var minst betydningsfullt i Varanger. Informasjon fra familie og/eller venner var viktigst for vegfarende på Senja og minst viktig for reisende på Sognefjellet. Reisehåndbøker var relativt viktigst for trafikantene på Helgeland og minst viktig på Valdresflye, Senja og i Varanger. Brosjyrer om norske turistveger var svært viktig for mellom 11 og 20 prosent og var viktigst for dem som hadde vært på Helgeland og Sognefjellet. Mellom en tittel og en seksdel av turistene betonte skilt langs vegen som en svært viktig informasjonskilde.

Trafikantene var allment sett mest fornøyd med Sognefjellsvegen, som også var den strekningen som i størst grad kunne regnes som ferdigstilt da undersøkelsen ble foretatt. På Sognefjellsvegen syntes vel halvparten av brukerne at strekningen var svært bra. Som ventet kom de minst utviklede strekningene, Varanger, Senja og Lofoten, dårligst ut av totalvurderingen, idet bare en firedel av trafikantene vurderte disse strekningene som svært bra.

En god del av trafikantene syntes at omfanget av en del fasiliteter var for lavt. Sognefjellsvegen kom best ut på dette området, mens trafikantene syntes at manglene var mest framtrædende på Senja. Det var en ganske utbredt oppfatning at det var for få toaletter langs alle strekningene. Flere serveringssteder og overnattingsmuligheter langs vegen ble etterlyst særlig i Varanger, på Senja og på Helgeland: her var det rundt en tredel som ønsket seg flere tilbud fra vertskapsnæringen. Mellom 12 og 34 prosent av trafikantene syntes at det var for få stoppmuligheter ved interessant utsikt. Særlig på strekningene i Nord-Norge var det et ønske om flere rasteplasser. Generelt var norske vegfarende mindre fornøyd enn utenlandske turister med antallet rasteplasser.